

Augmenten les actuacions de control de plagues per segon any consecutiu

Més actuacions de control de rosegadors, paneroles, xinxes de llit i aus durant l'any 2023, especialment a grans ciutats i a l'àrea metropolitana de Barcelona. És el segon any consecutiu d'augment de les activitats en aquest àmbit, segons es desprèn de l'enquesta que ha fet ADEPAP, l'associació de professionals de desinfecció i control de plagues de Catalunya, entre els seus associats. Aquesta mateixa enquesta, centrada en l'evolució de les actuacions de salut ambiental, revela que també han augmentat els controls de legionel·la, però ha disminuït dràsticament l'activitat de desinfecció.

1

Les actuacions de control de plagues han augmentat significativament durant l'any 2023 a Catalunya, així com també han crescut els controls de legionel·la, mentre que han disminuït les desinfeccions. Aquests són els principals resultats de l'enquesta sobre l'evolució de l'activitat de salut ambiental que ADEPAP ha fet als seus associats.

Per entendre els resultats de l'augment de l'activitat de control de plagues cal tenir molt present la climatologia del 2023, un any marcat per la sequera, amb força onades de calor i nits tropicals durant l'estiu –moltes amb una temperatura molt per sobre dels 20°C, arribant algunes nits fins als 27 i 28°C a diversos punts del país–, i amb temperatures altes mantingudes en el temps des de la primavera fins gairebé l'hivern. Totes aquestes condicions afavoreixen el desenvolupament de les plagues, que cada cop són menys estacionals i més globals.

Pel que fa a les actuacions de **control de rosegadors**, en relació a l'any 2022, la demanda d'actuacions el 2023 va augmentar per a gairebé de 7 de cada 10 empreses enquestades i es va mantenir estable per a un 21,7% d'aquestes. Només per a un 4,3% de les empreses va disminuir. Per a un 62,5% de les empreses les actuacions de control de rosegadors van augmentar entre un 10% i un 25%; tot i que en un 6,3% dels casos, la demanda va pujar entre el 25% i el 50%. L'augment més significatiu d'actuacions van ser de control de rata gris (*Rattus norvegicus*) i es van concentrar als grans nuclis urbans i, especialment a Barcelona i la seva àrea metropolitana. Cal tenir present que el 2022, en relació al 2021, les actuacions de control de rosegadors ja havia augmentat per a 6 de cada 10 empreses.

Segons Andreu García, vicepresident i portaveu d'ADEPAP, “el canvi climàtic afavoreix l'activitat reproductora d'aquests mamífers que, a més, són de sang calenta i estan actius durant tot l'any”. Això se suma a “les restriccions en l'ús de productes biocides i que, en entorns urbans, els rosegadors troben recursos gairebé il·limitats de menjar (escombraries) i aigua”, conclou.

També cal tenir en compte que “certes matèries actives rodenticides ja no funcionen per al control d'aquestes espècies” i que “el 60 % d'aquestes matèries són d'ús per al públic en general, sense cap control sobre la seva correcta aplicació”.

En els cas del control de **paneroles**, en relació a l'any 2022, la demanda d'actuacions durant el 2023 va augmentar per a gairebé 7 de cada 10 de les empreses enquestades, mentre que es va mantenir estable per a 2 de cada 10. De cada 10 empreses que van augmentar les actuacions,

en 5 va la pujada va ser d'entre un 10% i un 50%, sent les més significatives, segons els enquestats, a nuclis urbans, especialment a Barcelona ciutat i demarcació, però també a la resta de Catalunya i en zones de costa. Cal tenir present, pel que fa a les espècies, que 3 de cada 4 empreses enquestades afirmen que han augmentat les actuacions en relació amb la panerola americana (*Periplaneta americana*), seguida de l'alemanya (*Blatella germanica*) i, en menor mesura, de la panerola oriental (*Blatra orientalis*).

Segons Garcia, cal distingir entre els diferents tipus de paneroles que ens afecten a Catalunya per determinar la causa de l'augment dels serveis de control. "Pel que fa a la panerola alemanya (*Blatella germanica*) és la més habitual a instal·lacions interiors, cuines i habitatges i es nota un lleu augment". Pel que fa a la panerola americana (*Periplaneta americana*), és la que ha requerit més actuacions ja que "la seva activitat principal es troba a l'exterior, a les xarxes de clavegueram, cosa que acaba afectant també les xarxes de clavegueram privades o interiors". En aquests casos "l'augment ve motivat, entre altres causes, per l'activitat reproductiva-colonitzadora de l'espècie, les altes temperatures i la baixa pluviometria; però també per l'estat de manteniment de les xarxes de clavegueram per la quantitat de matèria orgànica (aliment disponible) que hi ha i els desperfectes a la pròpia xarxa". Tot això "sense oblidar les restriccions en l'ús de biocides", explica el portaveu d'ADEPAP.

L'activitat de control d'insectes voladors (**mosquits**) es va mantenir estable per al 34,8% de les empreses i va augmentar en 1 de cada 4, tot i que aquest augment va ser majoritàriament per sota del 25%.

Cal tenir en compte que els mosquits són vectors transmissors de malalties. A Catalunya, l'any 2023 es van produir tres casos de Dengue autòcton i 220 importats, produïts per picades de mosquit tigre (*Aedes*). També s'ha trobat un cas en una persona de la febre del Nil occidental, a més de vuit en cavalls, set en aus silvestres i un en aus domèstiques, en aquest cas transmès pel mosquit comú (*Culex pipiens*).

Un 47,8% de les empreses enquestades afirmen que va augmentar l'activitat de desinsectació de les **xinxes de llit**. Però si es tenen en compte les demandes d'informació i consultes sobre aquest insecte, aquestes van pujar fins al 56,5%. Cal tenir present, també, que més d'una quarta part dels enquestats no ofereixen aquest tipus de servei. En més d'un terç (36,4%) de les empreses que fan desinsectació de xinxes de llit i en les quals va augmentar la demanda d'actuacions, aquestes van pujar entre 10% i el 25%. En el mateix percentatge (36,4%) la demanda d'actuacions va augmentar menys d'un 10%. En el 27,3% restant, la demanda d'actuacions va pujar entre un 25% i un 50%.

Segons Andreu Garcia, "l'estil de vida amb cada cop més mobilitat entre territoris (viatges), les plataformes privades de lloguer d'allotjament, els modes de consum que afavoreixen les compres de segona mà, l'augment de la resistència desenvolupada per les poblacions de xinxes als insecticides i la cobertura informativa de les plagues de xinxes a França van provocar moltes demandes d'informació".

Pel que fa al **control d'aus**, un 34,8% de les empreses enquestades afirmen que van augmentar les actuacions d'aquest servei (el 2022 ja havia augmentat —en relació al 2021— en un 36,7%). Per a un 21,7% es van mantenir estables. Cal tenir present que la resta, un 43,5% d'empreses enquestades, no fan aquest tipus d'actuacions. De cada 10 empreses que van augmentar

l'activitat de control d'aus, en més de 7 va créixer entre un 10% i un 25%, mentre que en 1,4 de cada 10 l'activitat va pujar menys d'un 10% i en un altre 1,4 de cada 10 va augmentar entre un 25% i un 50%. Les empreses afirmen que aquest augment es va produir sobretot als grans nuclis urbans de totes les demarcacions catalanes.

“Els serveis de control d'aus es manté en una tendència estable alcista, que possiblement continuï en els propers anys, a causa del canvi climàtic i la pujada de temperatures, que està causant canvis adaptatius en aquestes aus, així com acceleracions del cicle reproductiu”, explica el portaveu d'ADEPAP. Així mateix, “cada cop més trobem espècies d'aus invasores, com és el cas de la cotorra argentina, amb una alta capacitat d'adaptació als nostres entorns”, afegeix. També cal tenir present que “alguns dels mètodes utilitzats per al control no són, des del nostre punt de vista, prou efectius”, adverteix Garcia.

De fet, segons l'*Informe de seguiment d'ocells a la ciutat de Barcelona 2022*, publicat recentment per l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració de l'Institut Català d'Ornitologia i la Universitat de Barcelona, que inclou les tendències de poblacions d'ocells, el colom domèstic (*Columba livia*) continua sent l'espècie més abundant a la ciutat de Barcelona. I tot i que entre el 2005 i el 2015 es va produir un descens important de la població d'aquestes aus, entre el 2015 i el 2022 s'ha recuperat. “Cal tenir present que a partir del 2016 s'ha utilitzat majoritàriament l'aplicació de nicarbazina com a agent anticonceptiu”, explica el portaveu d'ADEPAP, i aquests resultats, segons s'afirma al mateix informe de l'Ajuntament, haurien d'obligar a repensar de debò les polítiques municipals de control poblacional dels coloms.

Pel que fa al control de noves espècies i espècies exòtiques invasores, el 2023 —en relació al 2022— l'activitat va augmentar (un 47,8%) o es va mantenir estable (43,5%). D'aquestes espècies, les que van requerir més actuacions van ser la vespa asiàtica (*Vespa velutina*) i el berrat marbrejat marró (*Halyomorpha halys*). Aquesta última espècie, per la forma, es pot confondre fàcilment amb la xinxa de lilit, tot i que es tracta d'un insecte que es troba a l'exterior, en zones amb vegetació (sobretot als arbres) i no provoquen cap mena de dany als humans.

Altres àmbits de la salut ambiental

En relació a l'any anterior, el 2023 va augmentar la demanda d'actuacions de **control de legionel·la** per a gairebé 4 de cada 10 de les empreses enquestades i es va mantenir estable per al 13%. Cal tenir en compte que el 47,8% de les empreses que han respost l'enquesta no fan actuacions d'aquest tipus. En la majoria dels casos (gairebé 8 de cada 10) en què va augmentar la demanda d'actuacions en aquest àmbit, ho va fer fins a un 25%. En el 22,2% restant la demanda va augmentar entre un 25% i un 50%. Aquestes noves actuacions s'han concentrat sobretot en sistemes de distribució d'aigua sanitària.

Cal tenir en compte que el **control de legionel·la** ha de ser present obligatòriament en els plans de salut ambiental i de prevenció de totes aquelles empreses i organismes que disposin de sistemes de distribució d'aigua sanitària i d'equips de refredament d'aigua evaporatius. L'augment d'actuacions del 2023 (el 2022 l'activitat s'havia mantingut estable en relació al 2021), “pot venir provocat”, segons explica Andreu Garcia, “pels requeriments del RD 487/2022, de 21 de juny, pel qual s'estableixen els requisits sanitaris per a la prevenció i el control de la legionel·losi. Aquest Reial decret inclou l'obligatorietat de les empreses de disposar del Pla de prevenció i control de legionel·la o del Pla sanitari enfront la legionel·la”.

Pel que fa a la legionel·la, cal destacar que, amb l'actual situació de sequera i les restriccions d'ús de l'aigua de boca, moltes instal·lacions com ara les fonts ornamentals i els regs per aspersió estan aturats. En el moment que aquestes instal·lacions, que són un focus important de legionel·la, es tornin a posar en funcionament, caldrà fer les desinfeccions pertinents per evitar el risc de contagi.

Per a la majoria de les empreses enquestades el 2023 (en relació al 2022) les **actuacions de desinfecció** van disminuir (en un 47,8% dels casos) o es va mantenir estable (en un 26,1% dels casos). La disminució d'actuacions ha estat, per a més de la meitat de les empreses, de més del 50%.

L'activitat de desinfecció ja va mostrar en l'enquesta anterior aquesta clara tendència a la baixa, ja que el 2022, en relació al 2021, ja van disminuir (i força) en més del 53% de les empreses enquestades.

“És molt significativa la reducció de la demanda d'aquestes actuacions, d'entre un 25% i un 100% per a més de 5 de cada 10 empreses que fan desinfeccions”, afirma Garcia. “És obvi que el fet que la covid-19 s'hagi convertit en una malaltia estacional més ha fet disminuir la demanda d'aquest servei”. El portaveu d'ADEPAP recorda, però, que “cal no abaixar la guàrdia pel que fa a les desinfeccions en general, que són bàsiques per a la prevenció no només de la covid-19, sinó també de moltes malalties transmeses per virus, fongs i bacteris”.

Andreu Garcia també recorda que totes les actuacions de salut ambiental, ja siguin en l'àmbit del control de plagues, de legionel·la o les desinfeccions, “han de ser realitzades pels professionals especialitzats i acreditats a tal efecte per tal de garantir-ne l'eficiència i la seguretat”.

Nota: en l'informe de l'enquesta sobre l'evolució d'activitat de salut ambiental d'ADEPAP 2023 es poden veure els resultats complets.

Sobre ADEPAP_ ADEPAP és l'associació catalana de professionals de la salut ambiental, amb el focus en la desinfecció i el control de plagues a Catalunya, i té com a objectius principals professionalitzar, formar i fer conèixer el sector a la societat en general, tenint sempre presents les regulacions i normatives, que han evolucionat de manera substancial. ADEPAP és l'associació que agrupa el 80% de les empreses que es dediquen al control de plagues i desinfecció al territori català, i és la representant del sector amb l'Administració pública i la societat civil a Catalunya. Els seus inicis es remunten a l'any 1977, essent l'associació del seu àmbit més antiga de l'estat espanyol.

Barcelona, 27 de febrer de 2024

Per a més informació, declaracions o entrevistes, podeu contactar amb **Míriam Riera +34 695 179 803** miriam.riera@efectivacomunicacio.com